

de 1359 (*CoDoACA* XII, 17).

ETIM. És clar que es tracta d'un NP germànic: BALDOMAR, Först. 240, com ja veu Aebischer (*Top.* 23) que ell cita en textos barcelonesos: *Baldemare* a. 983, *Baldomar* a. 990, *Baldomare* a. 1000 (Mas, *N.H.B.* 5 *Bna.* IV, 95, 131, 184). Però és probable concretar el senyor que posseiria aquest alou, de qui heretaria el nom, car un personatge *Ballomar* figura en un doc. de 1050 relatiu a Peramola i a Cortiuda (llegit a l'*Arx.* de Solsona), poblets pròxims al NE. de Baldomar. 10 Veiem també un *Baldemari* a. 1032 amb variant *Bal-lomar* a. 1068 en docs. publicats per *Marca* (1052, 1145).

HOMÒNIMS. «Pugo de *Ballomar*» en el Vallès, prop de St. Feliu del Racó a. 1052 (*Cart. St. Cugat* II, 15 263). Modificat com *Valldomars* (pron. -*más*) és pda. de Cabdella (xxxvii, 151.20, 152.16). Com que és natural, aquesta pseudo-interpretació la veiem repetida a Portugal, on uns NLL escrits *Baldomar*, *Baldamar* en l'a. 1220, apareixen avui convertits en *Val do Mar*, 20 *Val de Mar*, tot i que no són ni valls ni del mar, com explicà J. J. Nunes en *Homen. MzPi* 1925, vol. II, 587.

No crec que vingui d'això el de la partida *El Baldomet* d'Alcalà de Xivert (XXIII, 181.1), que deu venir de VALLIS DE ULMETO 'vall de l'omeda, vall dels oms'. 25

La Baldòria, V. Batllòria

La BALDOSA

30

Devia ser un NL dels voltants de Vinçà, en el baix Conflent. L'*InvLC* recull en docs. de Vinçà: «lo cens de la *Baudosa*» a. 1355, «lo val de la *Baudosa*» a. 1366, «a la *Baudosa*» a. 1383; i en un doc. de *Mar.* (entenc 35 *Marquixanes*) «a la *Baldosa* --- cum regali de la *Baudosa*» a. 1393 (regali serà el mateix que *regall*, *rigat*, i que *lo val*, del doc. de 1366). Devia ser originàriament un NP femení; corresponent al que tenim com a masculí en «Guillelmi *Baldosis*» doc. de 1174, *Cart.* 40 de Poblet, 176; i a l'oc. ant. *baudos*, -*osa* «gai, joyeux», del germ.-romànic BALD 'prompte'. Potser del mateix origen un NL menor *Baldús*, de Sta. Fe del Penedès (1955); si bé aquí la *ú* indica que hi devia haver confusió amb el NP *Bellucius*, *Bellucia*, que Aebischer 45 troba en docs. barcelonesos de 975 i 990 (*Onom.*, pàgina 19), i el tipus en -*ús*, que trobà ell mateix tan desenrotllat entre nosaltres (*Bonús*, *Cardús*, *Fer-rús* etc.).

50

BALDOTXA (*baldóča*), *Les Solanes de ~*

Partida muntanyenca de Simat de Valldigna (xxxI, 185.21). Com que els vessants alts i assolats són els 55 preferits de les cigonyes per fer-hi els nius, crec que, desestimant petites dificultats de forma, es deu tractar de l'ar. hispànic i magr. *bullúg* 'cigonyes', nom d'unitat *bullúga* (*PÀlc* 68.34, 38; *RMa* 40b, 291.2); Dozy (*Suppl.* I, 108b) el registra també en le Calendari mos- 60

sàrab de Córdoba, en el Mansurí i en fonts modernes africanes. La *ú* sonava com una *ü* llarga i oberta, i la *g* final s'ensordia en *č* (com provo i exemplifico als articles *Almartx*, *Marxalenes*, *Vilamarxant* etc.; la *ll* doble dels mossàrabs i moriscos es canvia sovint en *ld* (veg. *Alba*, *Vall d'*) i el canvi de *o-ó* en *a-ó* no pot fer escrípol, sigui per dissimilació, o per vocalisme diferent en la forma local de l'ètimon.¹

Descarto l'alternativa superficialment atractiva de veure-hi un compost de VALLIS, ja per la B- (no V) i perquè es tracta d'un vessant de muntanya, res de vall; i que el segon membre fos un derivat de DUCERE o un equivalent de l'ètimon *DUKE* del cat. *deu* 'ull d'aigua' perquè aquest mot no ha deixat descendència més que en cat., oc., fr. i alguns parlars italians (potser sd. i dalm., però no se'n saben rastres cast. ni port., poc en mossàr.) i tampoc no fóra clara la forma de composició (fóra audaç i una mica forçat suposar una construcció genitiva VALLIS DUCE(M) o un gen. plural VALLEM DUCIUM; o bé en un germà de l'it. *doccia* 'canó, conducte d'aigua', però d'aquest a penes se'n coneixen congèneres fora de l'Itàlia i passa per ser derivat regressiu de *doccione* DUCTIONE-.

¹ La forma més antiga havia estat en l'àrab oriental *bällárg*, com a manlleu que era del gr. *πελαργός*, com prova Dozy, però l'àrab reprovava aquestes estructures quadriliteres, i el vocalisme adoptat per l'àrab d'Occident era també més conforme als hàbits morfològics de l'àrab.

BALDOVINA, *Torre ~*

Terme de Sta. Coloma de Gramenet. Ja se'n parla en un doc. de 1337 (*BABL* v, 531n). Com que esdevingué la casa pairal dels Sagarra (el poeta, el savi pare Ferran de S. i Siscar etc.) després es canvià el nom tradicional per *Torre Sagarra* (no tinc nota de si és la mateixa la *Torre Pallaresa*, sobre la qual dispo- 55 sem d'un històric estudi de Duran i Sampere, que en tot cas n'és ben a prop). És clar que ve del NP *Baldoví* de vella stirp germànica (BALD-WĪN): ben arrelat en cat.: ja un *Ballovino de Cantalupos* en un doc. ross.-emp. de 1007, un *Gerberto Balduini* en un de 1145 (colle. Moreau xxxvi, 21, i LXI), ara cognom molt estès (potser més en el P. Val., on en tinc nota de Sueca, Cullera, i del matern del conegut poeta popular Bernat i *Baldoví*, i a la Vila Joiosa hi ha la *Font de Balduvi* (xxxv, 126.24).

Baldric, NP (arrel BALD-) *Baldús*, V. *Baldosa*

La BALDRIANA

Partida d'Artana (xxix, 159.5). Com que aquí ja som arran de la frontera lingüística i prop de la zona confusionària del Palància la B- no ha de fer escrípol per veure-hi un origen amb V-. És més probable haploglologia de *Vall d'Adriana*, que una evolució fonèti-